Kulttuuritoimijoiden tilanne ja toiminnan turvaaminen

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry

Kuvituskuvat: Jutta Kivilompolo

Kulttuuritoimiala lyhyesti

- Ala on työvoimavaltainen toimiala: ennen koronaa osuus kaikista työllisistä 4,9%
- Kulttuuriammateissa työskenteli ennen koronaa noin 135 000 ihmistä
- Alan työmarkkinat ovat joustavat: leimallista uuden työn muodot
- Kulttuuritalous pohjaa neljään jalkaan: **liiketoimintaan, valtion rahoitukseen, kuntien rahoitukseen ja säätiörahoitukseen.**
- OKM:n kulttuuribudjetista merkittävä osa rahoitetaan rahapelitoiminnan laskevilla tuotoilla.

Kulttuuritoimijoiden tilanne

- Ala kykenee järjestämään turvallisesti esim. esityksiä ja näyttelyitä, mutta vajailla katsomoilla toiminta on raskaasti tappiollista.
- Tappiollisuus jatkuu todennäköisesti vielä seuraavan vuoden loppuun.
- Työttömyystilanne ei näy koko kauheudessaan lomautuksissa ja irtisanomisissa, sillä freelancereiden ja pienyrittäjien osalta kyse on toimeksiannoista, jotka eivät vain toteudu.
- Alan työnantajat pelkäävät osaavan työvoiman vaihtavan alaa.

Miten ala on toiminut kriisin aikana?

- **Vastuullisesti ja joustavasti.** Useassa kunnassa kulttuuritoimi on sekä tuottanut kekseliäästi kulttuuripalveluita suoraan kotipihoille että palvellut muita toimialoja.
- Esimerkiksi Helsingin kaupunginorkesterin muusikot kuljettivat vanhuksille ruokakasseja ja ovat parhaillaan kirjastokiertueella.
- **Kekseliäästi uusia liiketoimintamahdollisuuksia etsien.** Ala on löytänyt uutta ansaintaa digitalisaatiosta ja käyttänyt Business Finlandin yritystukia toiminnan aitoon kehittämiseen.
- Esim. Tampereen työväenteatteri on Business Finlandin tuella kansainvälistymässä residenssihankkeen kautta, jonka myötä tilojen käyttö tehostuu ja alan freelancerit ja pienryhmät saavat parempia työskentelyedellytyksiä.

Tuoreita tietoja koronan vaikutuksista alalla: Esittävät taiteet

- Esityksiä esitetään nyt keskimäärän 35-45 % yleisökapasiteetilla normaalista kapasiteetista yleisötilaisuuksiin liittyvistä rajoituksista johtuen.
- Vastanneet organisaatiot arvioivat pystyneensä tähän mennessä säästämään 7,9 miljoonan euron edestä tuotantoihin liittyviä kustannuksia keventämällä tuotantosuunnitelmiaan välillä syksy 2020 – syksy 2021. Ylivoimaisesti eniten säästöt ovat kohdistuneet peruttuihin vierailuesityksiin ja freelancereille tarjolla oleviin töihin.
- Vastaavasti, mikäli toimintaan saataisiin lisää koronatukea esimerkiksi lisäbudjeteista ja EU:n elvytyspaketista, vastaajat vastaavat lähes poikkeuksetta, että lisätuki ohjattaisiin välttämättömiin palkkakuluihin. Eli millä tahansa lisärahoituksella sektorille on tällä hetkellä välitön työllistävä vaikutus.

Tuoreita tietoja koronan vaikutuksista alalla: Kuvataide

- Kuvataiteilijoiden saamatta jäävät tulot maalis–elokuulta 2020 ovat noin 14,5 miljoonaa euroa.
- Taidegallerioiden ja taidetapahtumien osalta tulonmenetykset ajalla maaliskuu–elokuu ovat arviolta 3,3 miljoonaa euroa.
- Taiteilijaseuran tekemän arvion mukaan kuvataiteilijoiden tulonmenetykset joulukuun loppuun mennessä kohoavat yhteensä noin 23,7 miljoonaan euroon.
- Frame arvioi, että kuluva syksy mukaan luettuna (ajalla maaliskuu–joulukuu 2020) tulonmenetykset kohoavat noin 4,6 miljoonaan euroon, mikäli taidegallerioita ei jouduta syksyn aikana sulkemaan uudelleen.
- Yhteen laskettuna kuvataiteen kentän (taiteilijat ja kuvataideorganisaatiot) tulonmenetykset joulukuun loppuun mennessä kohoavat 28,3 miljoonaan euroon.

Kulttuuri- ja taidealan toiminnan turvaaminen

1. Ala tarvitsee koronan jatkuessa sekä suoraa OKM:n tukea että TEM:n yritystukia, jotta alan työpaikoista voidaan pitää kiinni.
2. Euroopan parlamentti on vaatinut jäsenvaltioita käyttämään elpymisvälineestä 2 % kulttuuriin. Luovan talouden ja kulttuurin innovaatiot ovat osa Suomen uudistumista ja henkistä jälleenrakennusta. Se on investointina kannattava: esimerkiksi Turun kulttuuripääkaupunkihanke tuotti 260 miljoonaa euroa, josta 200 miljoonaa euroa oli matkailun tuloa.
3. Kulttuuribudjetti on turvattava. Veikkauksen tuottojen laskulla ei ole koskaan ollut suoraa kytköstä kulttuuribudjetin loppusummaan, sillä kulttuuribudjetista vain osa on rahoitettu rahapelitoiminnan tuotoilla.

